

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

Література

1. Філософія соціальної науки. URL: <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/PhN/8-ch.htm>

Т. Ерстенюк, А. Довгань, докт. філос. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПРОСТІР СВОБОДИ ПОШУКУ ІСТИНИ В КОНЦЕПЦІЇ П.ФЕЙЄРАБЕНДА.

T. Ersteniuk, A. Dovgan, Dr., Prof.

METHODOLOGICAL SPACE OF FREEDOM OF TRUTH SEARCH IN THE CONCEPT OF P. FEYERABEND

Історичні періоди премодерного і модерного розвитку природничого і технічного знання фіксувались методологічно жорсткою детермінацією наукового пошуку, що перетворювало науку в консервативну сферу діяльності людини. Кризові явища прояву наукового пошуку спонукали дослідників різних галузей науки до пошуку нових методологічних установок розгортання процесу інтенсифікації дослідництва у сфері природничих і технічних наук.

Постмодерністська філософія, вибудовуючи в ХХ ст. нові філософські світоглядно-методологічні смисли наукової діяльності в опозицію неопозитивізму запропонувала низку методологічних підходів розуміння природи наукового пізнання, змісту наукового факту, процедури аргументації і доведення істинності отриманого результату дослідження і т. п. В книзі «Суперечка» французький філософ Ж.-Ф. Ліотар зазначив, що використане ним слово «постмодерн» означає «стан нашої культури, наступний за новаціями, які від кінця ХІХ сторіччя змінили правила гри для науки ...» [1]. Виникає питання наскільки виправданим є зміна правил гри для науки? Причому мова йде не тільки про зміст поняття «мовна гра», запропонованого Л.Вітгенштейном. Насамперед ми, сучасні науковці, знаходимо різні варіанти-пропозиції методології наукового пошуку процесу зростання наукового знання, що актуальні для сучасних кризових умов існування суспільства (Т.Кун, І. Лакатос, С. Тулмін, П.Ріквор, Х.Патнем, Ч.Тейлор, П.Фейєрабенд, В. Стьопин, І.Цехмістро та ін.).

П.Фейєрабенд зауважує, що в науці методологічний анархізм є необхідною умовою дослідницького успіху. Історія науки є історією успішних і безуспішних спроб перспективних знахідок і технологічних втрат, тому, щоб уникнути тупикового розвитку, необхідно, на його думку, висувати теорії, які несумісні ні з очевидними фактами, ні з усталеною традицією отримання результату. Аргументує свою думку дослідницькою позицією Г.Галілея при його обґрунтуванні геліоцентричної астрономічної системи М.Коперніка. Мовиться про припущення Г.Галілея щодо відносності сприйняття людиною руху та спокою. Крім того, Г.Галілей посилався на апорії (парадокси) руху античних філософів Парменіда і Зенона та ідею анамнезиса (пригадування) Платона. Підсумовуючи свої міркування щодо дій Г.Галілея П.Фейєрабенд зауважує, що перемоги нових теорій зовсім не випадкові. Вони (перемоги) ґрунтуються на принципі «проліферації»- спонтанного розростання і розмноження на перший погляд начебто «абсурдних» з точки зору «правильної науки» і начебто позанаукових ідей. Тому люба наукова ідея має право на існування та свою реалізацію в процедурі пізнавального пошуку істини. Оскільки це так, то люба методологія не повинна мати свою межу прояву, «червону лінію» детермінації собою пізнавального процесу в науці і освіті. Подібна ситуація красномовно підтверджується у сфері науки і освіти початку ХХІ сторіччя. Отже, епістемологічний анархізм П.Фейєрабенда розширив горизонти методологічної свободи пошуку людством відповідей на поставлені ним же самим перед самим собою проблеми власного існування.

Література

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

1. Feyerabend P. Response to criticism. Structure and development of science: From Boston studies in the philosophy of science. M.: Progress, 1978.

О. Звонар, О. Герман, канд. істор. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЯК НЕ ВТРАТИТИ НАЦІОНАЛЬНУ САМОБУТНІСТЬ В ПОТОКАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

O. Zvonar, O. Herman, Ph.D, Prof.

HOW NOT TO LOSE NATIONAL IDENTITY IN THE CURRENTS OF GLOBALIZATION

В теперішніх реаліях дуже важко не помітити тотальну глобалізацію у суспільстві. Людство прогресує, ми створили нові технології, що служать нам у буденності, ми прагнемо до рівності у соціумі, що надало багатьом прошаркам суспільства нові можливості. Створення інтернету надало нам змогу спілкуватись з людьми з усього світу, вивчати їхні звички, традиції, культуру, мову. Подорожувати по світу стало простіше, дешевше, люди виїжджають зі своїх країн в інші. Це все вплинуло на нас, дало поштовх на процес глобалізації, об'єднання людства в одне ціле. У багатьох країнах вже тепер розвинута «мультикультурність», більше однієї державної мови [3]. Англійську вивчають у більшості країн тепер не лише для спілкування з іноземцями, але й для споживання інформації, для хорошого працевлаштування.

Важливо не втратити національну самобутність, адже усі люди різні, з різною ментальністю, зі своїми мовами, традиціями та історією [4]. Людина має уміти себе ідентифікувати, та не сприймати себе як «піщинку» яка нічого не значить, а відчувати себе важливою частиною свого народу, його представником. Індивід несе відповідальність не лише за себе самого, але ще й за свій колектив, народ, державу [1].

Національна ідентичність є невід'ємною частиною людської самобутності, та важливо розуміти, що це означає. Під цим поняттям мають на увазі відчуття колективної належності до якоїсь конкретної національної спільноти, її ментальності та культури. Щоб не втратити свою національну самобутність, важливо в першу чергу зрозуміти ким ти є: зрозуміти тип своєї ментальності, де ти народився, хто є твої рідні [2]. Іноді досягнути це дуже важко, але можливо. В теперішньому світі національність – це не те, що переходить «по крові» (це також є своєрідним наслідком від глобалізації). Ти можеш бути, до прикладу, українцем навіть якщо твої батьки ними не були, тому що ти народився на цій землі, прожив тут все своє життя, а українська мова — рідна тобі. А той, хто навпаки має батьків-українців, може не бути ним, не знатиме рідної мови своїх батьків та навіть не бачити їх батьківщини. Ти маєш зрозуміти для себе хто для тебе «Вони», а хто «Ми» за культурною свідомістю, національністю.

Важливим пунктом є спілкування рідною мовою, адже це один з факторів що вирізняє нас, підкреслює нашу індивідуальність. Коли ти чуєш від людини, до прикладу, українську розмовну мову, ти можеш здогадатись що ця людина – українка/нець. Потрібно берегти свою мову, її старі слова, створювати чи шукати заміну іншомовним словам (як, наприклад "фото" – "світлина" чи "фонтан" – "водограй" та інші). Мови деяких народів віками старались знищити, стерти з пам'яті людей, спонукати осіб до спілкування мовою окупанта, але деякі з мов таких національностей збереглися, хоч і в зміненому вигляді. Не зважаючи на репресії люди розмовляли цими мовами, навчали своїх дітей та берегли її, і нам також варто. Є багато інформації про те, як людей знищували за мову. У мові збережений менталітет народу, його переконання, історія. До прикладу, в українській мові жінка «одружується з» чоловіком, натомість у російській мові «виходить заміж», з цих висловів одразу можна зрозуміти ставлення до жінки в тих чи інших народах. Вдосконалення своєї мови та активне її